

Трыумф наступлення

У ноч на 3 ліпеня 4-я гвардзейская танкавая брыгада падпалкоўніка Лосіка з паўночнага ўсходу ўварвалася на ўскраіны Мінска.

Неўзабаве на поўнач выйшлі перадавыя часці 5-й гвардзейскай танкавай арміі.

Пры падтрымцы 11-й гвардзейскай і 31-й арміі 3-га Беларускага фронту яны пачалі адбіваць квартал за кварталам.

Перасоўная экспазіцыя "Наш доўг — памятаць"

Экспазіцыя "Вызваленне Беларусі" на ВДНГ

Супольныя старонкі барацьбы

Беларускія музеі пры падтрымцы Міністэрства культуры прэзентавалі шэраг выставачных праектаў у Маскве. Часовыя экспазіцыі прысвечаны слаўнай гадвіне вызвалення нашай краіны.

Выставы раскрываюць асноўныя этапы векапомных падзей, калі, дзякуючы сумесным намаганням Чырвонай Арміі і партызан, Беларусь была пазбаўленая гітлераўскага прыгнёту. Гэтая старонка ў гісторыі нашай дзяржавы зрабілася апафеозам трохгадовай барацьбы беларусаў і прадстаўнікоў іншых народаў СССР супраць акупантаў. Выставы з'яўляюцца данінай памяці ветэранам ды ўсяму ваеннаму пакаленню, але перадусім арыентаваныя на моладзь, нашчадкаў пераможцаў. Яны заклікаюць берагчы памяць аб падлеглых, ганарыцца гісторыяй сваёй краіны і яднацца для захавання міру.

МУЗЕЙ НА КОЛАХ

Мабільная экспазіцыя "Наш абвязак — памятаць" 29 і 30 чэрвеня працавала на Паклоннай гары — адной з галоўных славутасцей Масквы. Яна правяла наведвальнікаў праз вогненныя гады на тэрыторыі Беларусі — ад жорсткіх абарончых баёў і гераічнай партызанскай ды падпольнай барацьбы да трыумфальнага вызвалення.

Выстава створаная на аснове фондавых матэрыялаў Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны: сюжэтных фатаграфій, копій дакументаў, плакатаў,

рэпрадукцый карцін, фотартэраў Герояў Савецкага Саюза, беларусаў і прадстаўнікоў іншых нацыянальнасцей СССР, якія здзейснілі подзвігі на нашай зямлі. У вітрынах паказалі прадметы і асабістыя рэчы ўдзельнікаў вайны, а таксама муляжы ўзбраення і рыштунку байцоў Чырвонай Арміі і партызан.

Экспазіцыя раскрыла тры тэмы: абарончых баёў на савецка-германскім фронце ў 1941—1942 гадах, падпольна-партызанскай барацьбы на акупаванай тэрыторыі і вызвалення Беларусі ў 1943—1944 гадах. Для юных наведвальнікаў працавала інтэрактыўная лакацыя "Музей для дзяцей", дзе ахвочыя правярылі свае веды і кемлівасць, прыняўшы ўдзел у гульнях "Адгадай прадмет", "Музейны дэшыфратар", "Збяры палявую сумку" і іншых. Таксама госці маглі зрабіць памятнае фота з амуніцыяй і макетамі зброі часоў вайны.

На выставе прадставілі дадатковыя стэнды, якія пашыраюць асноўную экспазіцыю мабільнага музея. Інтэрактыўная карта "Вызваленне Беларусі 1943—1944" змяшчае тэкставую інфармацыю аб руху часцей Чырвонай Арміі і вызваленні радоў, а таксама аб слаўных войнах і партызанах. Інтэрактыўны сэнсарны экран "Памяць" прадстаўляе сучасныя матэрыялы па тэмах "Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны", а на аб'ёмнай карце паказаны населеныя пункты Беларусі, узнагароджаныя выпелам "За мужнасць і стойкасць".

САРВАНЫЯ КАЙДАНЫ

Часовая экспазіцыя "Вызваленне Беларусі" на ВДНГ у павільёне № 18 Выставачна-гандлёвага цэнтра Рэспублікі Беларусь пазнаёміла з асноўнымі этапамі баявых дзеянняў Чырвонай Арміі на тэрыторыі шасці абласцей нашай краіны. Кожны рэгіён мае сваю гераічную гісторыю.

Так, на тэрыторыі Брэсцкай вобласці пачалася Вялікая Айчынная вайна, і тут жа скончыліся баі па вызваленні Беларусі. Віцебшчына славалася магутным партызанскім рухам, а Мінск — гераічным антыфашысцкім супрацівам падпольшчыкаў. У Гомельскай вобласці ў верасні 1943 года пачалося пераможнае шэсце Чырвонай Арміі: гэты край першым вызваліўся ад гітлераўскіх кайданоў.

Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры, Дзяржаўны літаратурны музей Янкі Купалы і Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа падрыхтавалі экспазіцыі аб жыцці і творчасці класікаў беларускай літаратуры. Асобы пісьменнікаў прадстаўлены праз прызму іх творчай дзейнасці падчас Вялікай Айчыннай вайны.

Праект музея гісторыі беларускай літаратуры "Крывёю сэрца" атрымаў сваю назву ад аднайменнага зборніка вершаў беларускіх паэтаў, якія загінулі ў гады вайны. Падчас ліхалецця творцы апынуліся ў розных абставінах: нехта застаўся на акупаванай тэрыторыі, нехта на

момант пачатку вайны ўжо служыў у арміі ці быў мабілізаваны ў першыя ж дні; іншыя аказаліся ў эвакуацыі зусім далёка ад беларускай зямлі.

ВЫРАШАЛЬНЫ КРОК

У Музеі Перамогі прэзентавалі выставу, прысвечаную 80-годдзю аперацыі "Баграціён", якая пачалася 23 чэрвеня 1944 года і мела надзвычайнае стратэгічнае значэнне. Падчас яе Чырвоная Армія нанесла вермахту самае буйное паражэнне за ўсю ваенную гісторыю Германіі. У экспазіцыі прадстаўлена каля ста экспанатаў і алічбаваных матэрыялаў, якія расказваюць пра ключавыя падзеі акупацыі Беларусі і яе вызвалення. Тут можна пабачыць асабістыя рэчы савецкіх воінаў і партызан, узнагароды, дакументы, карты, узоры ўзбраення і тэхнікі, улёткі і агітплакаты, а таксама партызанскія трафеі: нямецкую вінтоўку Mauser 98k, кішэнны ліхтар Daimon і гадзіннік-хранометр Harlo. Электронныя планшэты дазваляць азнаёміцца з алічбаванымі графічнымі працамі, прысвечанымі вызваленню Беларусі. Часовая экспазіцыя будзе ісці да 29 ліпеня.

Вызваленне Беларусі стала вызначальнай падзеяй. Выставы, прэзентаваныя ў расійскай сталіцы, яшчэ раз нагадваюць аб супольным змаганні народаў СССР з нацызмам і падкрэсліваюць агульныя старонкі нашай гісторыі.

АНТОН РУДАК
Фота з Telegram-канала Міністэрства культуры